

Kam s ním (s odpadem)?

Úvodník předsedy Pracovní skupiny SMS ČR pro životní prostředí Karla Ferschmanna

Nerudovský problém „kam se slámníkem“ narážel už v devatenáctém století na to, že bude potřeba někam nepotřebný odpad ukládat. Jeho fejeton o slámníku sice řeší trochu jinou situaci, avšak stejná otázka zaměstnává vyspělou civilizaci už přes dvě století.

Ještě do šedesátých let byl hlavním obalovým materiálem papír a sklo, případně plech na konzervy. Otázka kam s ním se tehdy řešila většinou samovolným výběrem vhodného místa za vesnicí, kde vznikla černá skládka, kam se pak veškerý odpad vozil. Bohužel konec dvacátého století i začátek toho současného dodnes přetrvává ve všeobecném užívání umělé hmoty. Vše se vyrábí za použití umělé hmoty, vše se balí do umělé hmoty. Říkalo se tomu různě – bakelit, nylon, polyetylen, PVC, polystyren... Dnes jsou v módě bioplasty.

Současný problém s odpady je ten, že prakticky všechny domácnosti dnes chrlí pravidelně desítky kilogramů odpadků v podobě plastů, starého šatstva, matrací, vysloužilých křesel a nábytku, koberců a dalších věcí, které až na potravinové plasty většinou neumíme recyklovat a končí vše na skládkách uloženo do lůna matičky Země.

Likvidace odpadků však také něco stojí. Ceny jdou nahoru. A tady vyvstává opět onen nerudovský problém – kam s ním? Pokud se budou přenášet vzrůstající náklady na likvidaci odpadů na občany, začnou přemýšlet, jak ušetřit, jak se poplatku vyhnout, případně budou jeho úhradu z různých důvodů ignorovat.

Jsem přesvědčen o tom, že pro naše občany musí být likvidace odpadků levná a jednoduchá. Pokud bude likvidace levná, ale budou muset odpadky někam složitě vozit nebo předávat, pak ze zkušenosti víme, že to dělat nebudou. Pokud bude sice likvidace jednoduchá, ale drahá, budou se odpadků zbavovat ilegálně, budou opět vznikat černé skládky v roklich, v lesích a příkopech. To už jsme tady měli a všichni víme, že likvidovat černou skládku není pro obec vůbec levná záležitost. V každém případě zaplatí za odpadky ve finále buď obec, nebo sám občan.

Jedno je jisté. Plánované zvyšování poplatků za skládkování, uzavření skládek nebo zahájení spalování odpadů nebude samospasitelné. Spalovny možná sníží množství odpadu ukládaného na skládky, ale v každém případě zapříčiní významné zvýšení poplatků za odpad pro obce a občany. Výsledkem bude mj. také to, že budou občané vybírat z odpadu to, co mohou sami doma spálit, zhorší se už tak mizerná kvalita ovzduší především v zimním období na venkově a zároveň se tím bude snižovat energetická výhřevnost odpadů předávaných spalovnám. Připomíná mi to vodárny – čím více vodu zdražují, tím méně peněz dostanou, protože občané logicky utáhnou kohoutky.

Jak z toho ven? Tady je každá dobrá rada drahá. Určitě by se měla zvýšit recyklace odpadu, zde máme co zlepšovat. A jistě existují i jiná řešení. Nepreferujeme vždy slepě jen jedinou cestu – nejdříve vše na skládky, teď vše do spaloven. Podporujeme sběrné dvory v našich obcích. Pre-

svědčujeme a motivujeme občany, že třídí odpad se jim vyplatí.

V každém případě jsem přesvědčen o jednom. Nehledejme v životě našich českých domácností poplatníky ochotné zaplatit v odpadovém byznysu jakoukoliv částku. Ani obec se přece nemůže chovat vůči svým občanům jako podnikatelský subjekt. A aby se četnost otázky „kam s ním“ nezvyšovala, stačilo by kolikrát málo. Vzít do hrsti zdravý rozum. Například nebalit paměťovou kartu o rozměru 1 cm² do trojitého obalu z umělé hmoty 15x20 cm, jak to vidíme v našich supermarketech, nebo přesvědčit naše hygieniky, že už nemusí být v obchodě baleno každé kolečko salámu, či plátek sýra zvlášť v samostatném obalu.

*Karel Ferschmann
starosta Němčovic
předseda PS pro životní prostředí*

Vlády se střídají, my jedeme dál!

K aktuálnímu dění sledujte aktuality na webu SMS ČR, například www.smscr.cz/aktuality.php?id=256

facebook

Připojte se k nám na www.facebook.com/smscr.cz

Současnost a budoucnost nakládání s odpady v ČR

Změny v odpadovém hospodářství mohou poškodit obce

V poslední době se stále intenzivněji stávajíme svědky silných snah některých zájmových skupin o nejrůznější úpravy doposud funkční odpadové legislativy (zákon číslo 185/2001 Sb., o odpadech, a další předpisy), s cílem zakotvit centralizované řízení toků odpadů v jednotlivých regionech v celé České republice. Nejčastěji jsou tyto změny zdůvodňovány potřebou plnění evropských cílů pro nakládání s odpady a s tím související potřebou zdražování. Jsou tyto snahy relevantní, nebo jsou spíše účelové? Podívejme se nyní podrobněji na skutečnou situaci v odpadovém hospodářství v ČR, na rizikové proky oné silně prosazované nové strategie známé pod zkratkou ISNO, na otázku jejich možných ekonomických dopadů a věci s tím související.

Vývoj v odpadovém hospodářství je pozitivní, cíle jsou plněny

Na začátek shrňme aktuální situaci. Je třeba zdůraznit, že za posledních 20 let, kdy vůbec oblast odpadového hospodářství v ČR legislativně existuje, byl vybudován kvalitně fungující systém obsahující širokou škálu různých forem nakládání s odpady. Díky firmám (a spolupráci s obcemi), které na českém trhu v tomto segmentu působí, se postupem času vyvinul kvalitní systém svozu odpadů, a to i z těch nejzastší částí republiky. Je rovněž dobré připomenout, že nakládání s odpady v České republice v současnosti zcela odpovídá legislativě Evropské unie a tuzemské odpadové hospodářství je plně srovnatelné s ostatními státy EU.

ČR se dlouhodobě daří dosahovat stanovených evropských cílů v odpadovém hospodářství. V mnoha parametrech jsme dokonce na předních příčkách v EU. Dle statistických údajů z objektivních zdrojů (např. MŽP, Cenia) plyne, že od roku 2003 v České republice klesla celková produkce odpadů o 15 %. Podíl využívaných odpadů naopak postupně roste a v roce 2011 činil více než 78 %. Ruku v ruce s tím pak dlouhodobě klesá množství odpadů, které je třeba odstraňovat (12 %). Postupně klesá i míra skládkování odpadů. Za posledních pět let bylo skládkováním odstraněno o milion tun odpadů méně (z 4,9 mil tun v roce 2008 na 3,8 mil tun v roce 2011, zdroj Cenia). Tato pozitivní čísla jsou výsledkem přirozeného vývoje na trhu

odpadového hospodářství a postupného rozvoje spektra různých forem zpracování odpadů. Síť zařízení na nakládání s odpady se za poslední roky výrazně zahusťovala a je plně funkční. Není tak relevantní důvod měnit stávající funkční systém.

Jak chápat pojem ISNO a jaká mohou být jeho rizika

Z informací, které jsou k ISNO (Integrovaný systém nakládání s odpady) prezentovány, je jeho podstatou určité svázání dosavadního tržního prostředí. Zazníávají i návrhy ohledně možného zákonem definovaného sdružování obcí do větších svazků v rámci jednotlivých regionů (krajů). Jedním z důležitých důvodů k budování ISNO a sdružování obcí byla a je potřeba smluvního zajištění velkého množství odpadů na velmi dlouhou dobu, které by někteří chtěli nasměrovat do zvažovaných nových spaloven odpadů, jež se bez toho neobejdou. Tyto snahy jsou uměle zdůvodňovány potřebou plnění cílů EU. Skutečnost je však taková, že cíle jsou plněny, a to i bez zavedení centralizace řízení toků odpadů a výstavby drahých spaloven. V případě legislativního zakotvení sdružování obcí do větších svazků navíc logicky vyplývá riziko ztráty dosavadní svobody obce vybrat si dodavatele, který službu nabídne za nejvýhodnějších podmínek. Obce se mohou sdružovat v případě, že to uznají samy za vhodné, již dnes a není k tomu třeba žádné další zákonné úpravy. Způsob, jakým je sdružování obcí nyní prosazováno v rámci ISNO (dlouhodobé smlouvy, otázka přechodu vlastnictví odpadů na svazek, nemožnost jednotlivé obce určit kam odpad půjde a za jakou cenu, často i neznalost ceny samotné), včetně souvisejícího vysokého zájmu drahých spaloven, zvyšuje podle nás riziko citelného zdražení služeb za odpadové hospodářství ve střednědobém výhledu. Proto se Česká asociace odpadového hospodářství staví ke strategii ISNO odmítavě.

ISNO a spalovny

Tyto dvě věci spolu v aktuálně prosazovaném modelu ISNO jednoznačně a poměrně úzce souvisí. Spalovny odpadů vnímá

naše asociace jako pokročilé technologie

a ekologicky bezpečné řešení, jak energeticky využít odpady. Na druhou stranu ale představují ten nejnákladnější způsob využití komunálního odpadu. Počáteční investice do jejich výstavby se pohybují v řádu miliard korun. Bohaté státy EU jako je Dánsko, Švédsko či Německo, které zastánci spaloven někdy dávají za příklad co do počtu spaloven, však mají HDP a paritu kupní síly zcela na jiné úrovni než ČR. ČR a naše ekonomika zatím nepatří mezi ty výrazně bohatší v EU, a to je třeba si přiznat a uzpůsobit tomu své rozhodování. Potvrzuje se, že stanovených cílů lze dosahovat různými cestami při využití širšího spektra technologií, tak jakose to dělá ve většině států EU.

Při rozhodování zda spalovny ano či ne, je s ohledem na vysokou nákladovost této technologie rozhodující cena. Pořizovací náklady jsou v řádech miliard korun. Provozní náklady jsou také u této technologie jedny z nejvyšších. Navíc EU již velmi pravděpodobně nehodlá dotovat výstavbu dalších spaloven v ČR. Doba, kdy EU nabízela na tyto projekty až 40% dotace, je patrně pryč. Důvodů je hned několik. Některé státy EU se s ohledem na velké množství spaloven již potýkají s nedostatkem odpadů. Máme informace, že některé německé obce, které posílají odpad do spaloven, na to oproti původnímu plánu velmi výrazně připlácejí. Částky jdou i do statisíců eur na konkrétní spalovnu. Zásadní problém je ale v tom, že pro spalovnu potřebujete minimálně na 20 až 30 let zajistit přísun paliva. Obecně je známá situace v Německu, kde je počet spaloven takový, že produkce odpadů na území Německa ve spojení s tím, že Němci jsou environmentálně cílevědomí a kvalitně třídí, způsobuje nemalý problém s nedostatkem vhodného odpadu do spaloven. Němci tak zvažují dovoz odpadů do spaloven např. z velmi blízké České republiky, ale i z Anglie či Itálie. Jestliže se taková situace stala v Německu, obáváme se, že něco podobného může časem nastat i tady.

Problematická situace je vnímána a vyhodnocována Bruslem a postoj Evropské unie k dotacím na výstavbu spaloven komunálního odpadu se tak začíná měnit.

Unie se chce do budoucna zaměřovat výrazně více na třídění a materiálové využití odpadů, což deklaruje ve svých písemných výstupech, na které ostatně často odkazuje i naše asociace (*Usnesení EP ze dne 24. 5. 2012*).

Riziko omezení rozvoje dalších technologií

Jak již bylo řečeno, pro spalovnu je třeba na minimálně 20 až 30 let zajistit přísun velkého množství paliva (řádově cca 100 000 tun za rok), a to z poměrně velkého regionu. Taková regulace může deformovat zdravý konkurenční prostředí, které v současnosti pomáhá udržovat ceny odpadových služeb v rozumné a akceptovatelné výši. Bude-li na dotčeném území většina odpadů prostřednictvím ISNO směřována do spalovny, pravděpodobně se velmi sníží počet dalších zařízení, která nakládají s odpady jiným způsobem, např. třídění, materiálové využití, úprava odpadů apod. Stav sektoru se v daném regionu na dlouhou dobu zakonzervuje a nebude se technologicky rozvíjet, nebude k tomu důvod. Logicky se sníží i množství firem nabízejících v tomto sektoru své služby. S tím, v kombinaci s nákladností spaloven, je samozřejmě neoddelitelně spojeno poměrně významné riziko postupného navýšení ceny služeb a tedy i plateb za městské a obecní systémy svazu a zpracování odpadů pro samotné občany a firmy.

Variantní možnosti nakládání s odpady

V ČR aktuálně působí spektrum provozoven odpadových společností, kde lze v širokém zastoupení najít zařízení pro využití stavebních odpadů (třídíčky, drtičky), zařízení pro energetické využití odpadů, či paliv z odpadů (spalovny, cementárny, vápenky, apod.), dále provozovny pro úpravu a využití biologicky rozložitelných odpadů (kompostárny, bioply-

nové stanice, MBÚ) a v neposlední řadě také zařízení pro úpravu nebezpečných odpadů či environmentálně zabezpečené skládky odpovídající evropským normám, provozovny na materiálové využití vytríděných složek odpadů (sklo, plasty, kovy) a mnoho dalších zařízení, která se na trhu uplatňují. Společnosti, které tyto služby poskytují, zcela standardně fungují v rámci dosud fungujícího volného trhu a jeho ekonomických podmínek. Naše asociace sdružuje firmy, které odpady upravují, materiálově využívají - recyklují, připravují je k energetickému využití, řízeně skládkují a dále sdružujeme samozřejmě i klasické svazové společnosti. ČAOH proto prosazuje cestu uplatnění širokého spektra různých typů technologií a po vzoru EU s důrazem na třídění a materiálové využití odpadů. Je to ekonomicky mnohem smysluplnější cesta.

Jak tedy dále nakládat s odpady do budoucna?

V první řadě je třeba zachovat svobodu původců odpadu, obcí a firem, aby si mohli vybírat služby dle vlastního uvážení. Obcím je nutné ponechat stálou rozhodovací schopnost zvolit si výhodné dodavatele, technologie, rozsah služeb, jejich kvalitu a cenu v závislosti na jejich aktuálních potřebách. Toto by však ISNO v podobě, která je nyní projednávána, neumožňovalo. ČAOH je toho názoru, že systém nakládání s odpady v ČR by měl i nadále fungovat na bázi volného trhu. Mezinárodními ekonomickými studiemi je ověřené, že konkurenční prostředí volného trhu nejlépe působí na nízkou cenu a kvalitu služeb. Je vhodné nadále ponechat prostor komerčním subjektům investovat jejich vlastní prostředky do nových a ekonomicky udržitelných technologií, tak jako to činily 20 let. Spalovny by tímto, jako jeden z možných a ekologicky nezávadných způsobů využívání odpadů, nebyly vyloučeny ze hry, pouze by se musely začlenit do běžného konkurenčního boje. Každý podni-

3 otázky pro:

Milan Kazda,
starosta obce Kněžice
(Středočeský kraj)

Jaké aktuální pokroky dělá malá středočeská obec Kněžice v odpadovém hospodářství?

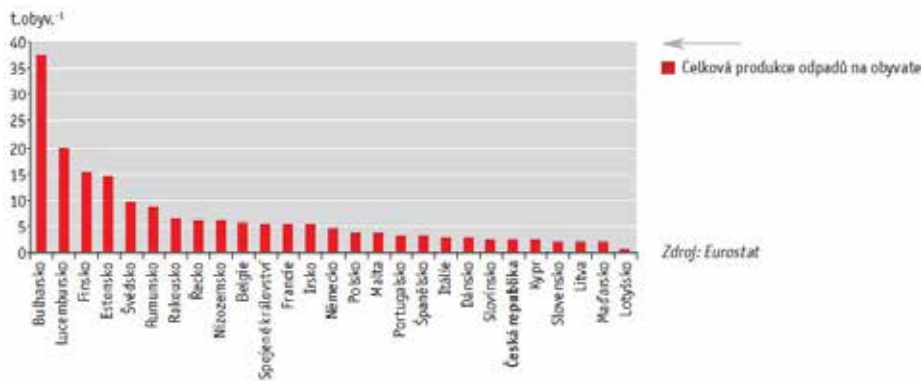
Za největší úspěch považují skutečnost, že už třetím rokem naše obec vykazuje sestupnou tendenci v objemu vyprodukovaného odpadu. Je dobře vidět, že pokud se promyšleně motivuje veřejnost k třídění, není důvod se obávat černých scénářů neustálého vzrůstu produkce odpadu. Intenzivně se snažíme v obci třídit bioodpad, což se výrazně projevilo nejen v celkovém snižování objemu odpadu jako celku, ale i ve výrazném poklesu podílu popela v odpadu.

Jaké náklady vykazuje vaše obec při likvidaci odpadu?

Úhrnem v Kněžicích, které mají necelých pět set obyvatel, ročně vyprodukujeme asi 124 tun odpadu. Celkové náklady činily asi 496 000 korun ročně. Nemám teď k dispozici nejčerstvější čísla, ale likvidace tuny odpadu nás před rokem vycházela asi na 800 korun, přičemž od občanů vybíráme 430 korun na osobu. Jak vidíte, již nyní odpadové hospodářství výrazně dotujeme, neboť vybrané poplatky pokryjí jen zhruba polovinu nákladů. Jakékoliv zvyšování nákladů bychom museli přenést na občany.

Jste jednou z mála energeticky soběstačných obcí, která dokonce provozuje vlastní bioplynovou stanici. Projevuje se tato skutečnost nějakým způsobem na odpadovém hospodářství vaší obce?

Náš vytčený cíl je co nejlépe zvýšit podíl domácího bioodpadu, který bychom v naší bioplynové stanici mohli energeticky využívat, bohužel, zatím nám v tom brání technologické překážky. Naše zařízení totiž funguje tak zvanou „mokrou cestou“, což nyní umožňuje zpracovávat pouze odpady z kuchyní a jídelen v Kněžicích. Klasický bioodpad, jako například shrabky ze zahrad, nám poškozuje technologii. V současnosti ale připravujeme projekt přechodu na tak zvanou suchou fermentaci, díky níž bychom mohli kompletně energeticky využívat všechny biologicky rozložitelný odpad z naší obce.

Mezinárodní srovnání produkce odpadu na obyvatele ukazuje, že naše země si v celkovém žebříčku již nyní nevede špatně.

katel si nejlépe umí spočítat, zda a jaká technologie se mu vyplatí.

ČAOH v neposlední řadě prosazuje také to, aby byly respektovány aktuální cíle EU, tedy důraz na třídění a materiálové využití odpadů (recyklaci). Evropský parlament ve svém květnovém usnesení z minulého roku kupříkladu prosazuje k roku 2020 zákaz spalování recyklovatelných odpadů a biologicky rozložitelných kompostovatelných odpadů. Zde v ČR to však ještě není dostatečně vnímáno.

Zcela reálné riziko zbytečného zdražení

Velká diskuse se v posledních týdnech rozpoutala okolo návrhů zdražit služby odpadového hospodářství. Toto téma projednávala pracovní skupina zřízená ministerstvem životního prostředí s cílem nalézt shodu nad možnými změnami v zákoně o odpadech. ČAOH se aktivně účastnila série všech čtyř jednání (*zástupcům SMS ČR nebyla ze strany MŽP umožněna přímá účast na jednání, pozn. red.*), která skončila před několika málo dny. Otázku zdražení služeb odpadového hospodářství a financování chodu systému z vybíraných poplatků za ukládání odpadů na skládkách vnímáme i na základě průběhu dosavadních jednání jako čistě účelovou podporu spaloven. Ti, kdož to prosazují, toto ani neskrývají. Jelikož se nyní, v první fázi, navrhovalo zdražení o 100 % na 1000 Kč za 1 tunu uloženého odpadu (ještě v loňském roce byly silně prosazovány návrhy kolem 2500 Kč), které na podporu spaloven jednoznačně nestačí, je otázkou, kam až má zdražení skutečně dojít v budoucích letech. Je logické, že náklady zdražení neponese nikdo jiný než původci odpadů to znamená obce, jejich obyvatelé a firmy. Zda a v čem bude dražší služba lepší oproti té dosavadní, je dosti obtížné definovat, obce však pravděpodobně tuto otázku budou muset ve vztahu ke svým občanům řešit a nebude to jednoduché. K navrhované-

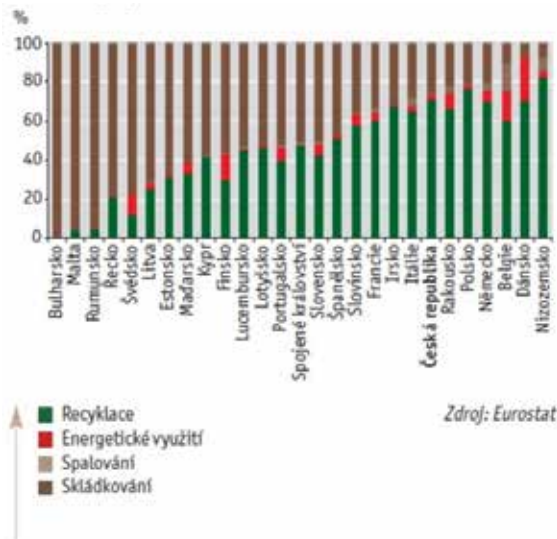
mu zdražení podle nás není objektivní důvod a ani k tomu není mnoho prostoru. Uvedu příklad. Obce dostaly na konci minulého roku novelou zákona o místních poplatcích možnost navýšit poplatek z 500 Kč až na 1000 Kč. Vyhodnotily to a ve většině případů nenavýšovaly cenu. Ti, kdo navýšili, zjistili, že to lidé nehodlají platit. V těchto obcích stoupl procento nevyběru poplatků. Lidé, kteří se postupně naučili více třídít, toto mohou brát jako nesmyslný trest. Jinými slovy, obce v tuto chvíli narazily na akceptovatelný strop u výše poplatků a je třeba to brát velmi vážně.

Pokud se ČR přesto rozhodne jít cestou zdražení skládkování, pak je rozumným postojem zachovat trajektorii zdražování takovou, jako byla v zákoně už dříve, tedy cca o sto korun jednou za tři roky, a to jen v případě, že by to mělo nějakou přidanou hodnotu pro sektor a bylo to skutečně objektivně třeba. Stanovené cíle EU v odpadovém hospodářství ČR plní, sektor tak nepotřebuje masivní financování občany, firmami či obecními rozpočty.

Otázka úplného zákazu skládkování

V diskuzích o ISNO, zdražování a spalovnách, se v médiích rovněž v posledních týdnech objevila také prohlášení o úplném zákazu skládkování.

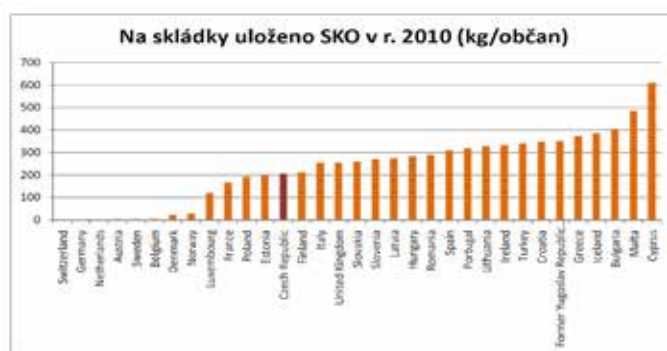
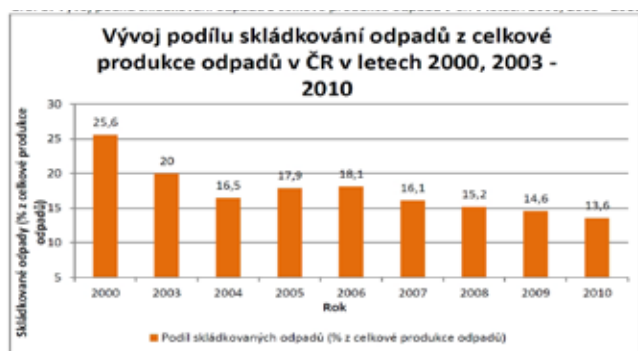
Z odborného pohledu je třeba k této věci konstatovat, že úplný zákaz skládkování nedává v dohledné době z technologického hlediska objektivně smysl a je to prakticky nereálné. Uveďme čísla z Německa. Němci jsou velmi environmentálně založený národ, skládkování určitým způsobem omezili v roce 2005 a i v tuto chvíli je v Německu 1200 až 1300 funkčních a provozovaných skládek. Vezměme tře-

Mezinárodní srovnání struktury nakládání s odpady opět hovoří ve prospěch zachování současného trendu.

ba příklad spaloven, v tuto chvíli máme v ČR tři spalovny plus 44 dalších zařízení na energetické využití odpadů (zdroj Cenia). Po spálení komunálního odpadu zůstane 25 až 30 procent odpadu ve strusce a popelu, který je zpravidla nutné skládkovat. Když zcela zakážete skládkování, způsobíte poměrně nemalý problém i spalovnám. Odpad nebude kam dávat. Dále tu máte některé specifické druhy odpadů z průmyslu, které není možno využít nebo odstranit v jiných technologiích, a jediné reálné řešení, jak s nimi naložit, je jejich uložení na skládku. ČAOH v tomto směru konstruktivně navrhovala spíše omezení skládkování neupraveného komunálního odpadu s termínem roku 2025, který se jeví jako nejbližší reálné možný.

*Ing. Petr Havelka
ředitel České asociace
odpadového hospodářství*

Jak ukazují následující grafy, podíl skládkování v ČR neustále klesá, což se odráží i v našem postavení v rámci srovnání mezi zeměmi EU.

Krajská shromáždění SMS ČR diskutují o budoucnosti odpadového hospodářství

V České Třebové a Olomouci odstartovaly semináře na téma životní prostředí

Květen a červen letošního roku se nesly ve znamení vrcholících snah o prosazení zásadních změn v odpadovém hospodářství na další léta. Informace začaly prosakovat i do médií, a to pod vlivem nejrozličnějších zájmových skupin. Jednou to byly „spalovači“, podruhé zase „skládkáři.“ Vůdčím motivem letošních krajských setkání starostů ze SMS ČR v Pardubickém i Olomouckém kraji bylo hledání objektivního pohledu na toto složité téma.

Zásadní parametrické změny, které ministerstvo životního prostředí hodlalo ukotvit do nové odpadové legislativy, se týkaly čtveřice základních otázek: 1. stanovení termínu ukončení skládkování směsného komunálního odpadu v ČR; 2. navýšení poplatku za skládkování odpadu; 3. změna mechanismu dělení poplatku; 4. zavedení krajských integrovaných systémů nakládání s odpadem. Nad touto sérií témat pak viselo „nevyřešené“ téma poslední – podpora spalování odpadu a výstavba nových spaloven (které se nyní ale častěji označují neutrálním pojmem ZEVO, zařízení pro energetické využití odpadu). Jen letmým pohledem na předeslané otázky tušíme, že diskuse mezi starosty byla a je velmi vydatná.

Obě setkání uvedl tajemník SMS ČR Tomáš Chmela, který shrnul dosavadní stav jednání. Ministerstvo životního prostředí se všemi kroky snažilo připravit stanoviska k výše zmíněným otázkám v co nejužším kruhu subjektů a navzdory dohodě o spolupráci s naším sdružením.

První z krajských shromáždění věnovaných tomuto tématu se konalo dne 16. května v České Třebové, druhé pak 24. června v Olomouci. Na obou akcích vystoupil ředitel České asociace odpadového hospodářství Petr Havelka, který upozorňoval zejména na rizika zavádění integrovaných systémů nakládání s odpady. Navzdory skutečnosti, že v ČR produkuje na občana dvakrát méně odpadů než je evropský průměr, jsou nám pod-

souvány některé katastrofické scénáře, mediálně známé například z odpadkové záplavy v některých italských městech. Zavedení samotných ISNO by pak při naplnění některých záměrů sešněrovalo trh nakládání s odpady do centralizovaných jednotek s možnou dominancí krajů, které by postupně mohly zcela zrušit volné tržní prostředí v oblasti nakládání s odpady. Jiné řízení směřování toku odpadů spolu s umělým navýšením cen všech ostatních variant likvidace odpadů vyjma spalování by pak mohl vést k masové preferenci výstavby a využívání spalovacích zařízení. Tento názor ve své prezentaci fakticky podpořil také Milan Hron, místostarosta Květné v Pardubickém kraji a kladnou odezvu měl také u dalších zúčastněných. Českotřebovského setkání se zúčastnil rovněž radní pro životní prostředí Pardubického kraje Václav Kroutil a vedoucí odboru životního prostředí Josef Hejduk, kteří se vyslovili pro zachování diverzifikovaného prostředí nakládání s odpady. Jak připomněl radní Kroutil, ke spalování odpadu je možné s nepoměrně menšími náklady technologicky upravit například cementářská zařízení a další provozy. Konec akce byl završen hlasováním o návrhu usnesení, které formuloval místostarosta Květné Milan Hron (přinášíme jej v samostatném rámečku).

V diskusním duchu se neslo shromáždění v Olomouci, kam přijali pozvání také zástupci rezortu životního prostředí, jejichž názory tlumočil Štěpán Jakl. Krajský

úřad Olomouckého kraje reprezentovala Zuzana Ochmanová, která přítomné informovala o pokročilém stavu přípravy krajského ISNO. Uvažuje se také o spalovně v Přerově, která by měla vystřídat zastaralou teplárnu. Zajímavá diskuse se vedla na téma ekonomiky odpadového hospodářství. Zatímco spalování je zhruba trojnásobně dražší ve srovnání se současnou průměrnou nákladovostí likvidace komunálního odpadu (zhruba 800 Kč

PODEPSANÍ ÚČASTNÍCI SETKÁNÍ BUDOUCNOST ODPADOVÉHO HOSPODÁŘSTVÍ OBCÍ PARDUBICKÉHO KRAJE ZE DNE 16. 5. 2013 V ČESKÉ TŘEBOVÉ KONSTATUJÍ, ŽE:

- k datu 16. 5. 2013 neobdrželi žádné oficiální informace od kompetentních orgánů o projednávaných změnách v odpadovém hospodářství ČR
- nesouhlasí s upřednostňováním likvidace odpadů spalováním
- necítí se být při projednávání problematiky odpadů zastupování SMO ČR
- jsou proti zužování možností likvidace a trhu s odpady
- představitelé obcí odmítají být vmanipulováni do role přihlížejících při razantním zvyšování nákladů na likvidaci odpadů
- představitelé obcí odmítají být postaveni před hotovou věc a dostat se pod časový tlak

POŽADUJÍ, ABY:

- byli řádně zastupováni v pracovní skupině MŽP, která problematiku odpadu řeší
- nebyla preferována jediná cesta likvidace komunálního odpadu
- rozhodování o způsobech likvidace komunálního odpadu zůstalo na lokální úrovni a nebylo diktováno shora

za osobu a rok), někteří přítomní starostové dokonce uvedli, že se s náklady pohybují na úrovni 450 korun, a to dokonce při individuálních jednáních s dodavateli služeb. Domašovský starosta Ladislav Števanča, který z pozice předsedy krajského shromáždění akci vedl, v závěru objasnil přístup jeho obce k odpadovému hospodářství. Postupně se snaží snižovat

cenu odpadových svozů pro občany až k nule, zároveň snižuje náklady na likvidaci odpadů v obci, zvyšuje podíl třídění a snižuje frekvenci svozů. Při současném nastavení RUD se odpadové hospodářství v obci Domašov nad Bystřicí podílí na rozpočtu obce třemi až čtyřmi procenty. Velká pestrost názorů i zájem starostů přítomné utvrdil v přesvědčení, že po-

dobných akcí není nikdy dost. SMS ČR se vždy snaží o poskytnutí svobodné diskusní platformy, která starostům nepodsouvá pouze jediný názor. Volné, rovné a nediskriminační tržní prostředí v odpadovém hospodářství je tudíž jen jednou z mnohých cest, kterými se můžeme v budoucnosti ubírat.

-red-

Spolupráce formálně nebo opravdově?

Nově podepsaná dohoda o spolupráci SMS ČR a MŽP je naplňována zvolna

Po dobu existence naší organizace jsme nezažili trnitější cestu ke spolupráci než s rezortem životního prostředí. Upřímná snaha o navození odborných kontaktů s tímto ministerstvem započala nedlouho po nastolení vlády premiéra Nečase. Zdvořilostní dopisy adresované tehdejšímu ministru Pavlu Drobilovi a posléze Tomáši Chalupovi nevedly k započetí nové vlny spolupráce na celostátně významných otázkách, a to i navzdory skutečnosti, že Sdružení místních samospráv coby celostátní organizace obcí a měst, má dle Legislativních pravidel vlády, právo spolupodílet se na připomínkování nové legislativy včetně legislativy životního prostředí. Naše další pokusy o změnu ve vnímání naší organizace jako sdružení bojující za obce ve všech sférách jejich působnosti (tedy nikoliv pouze ve věci RUD) jsme posléze upřeli novým směrem – cílem se stalo uzavření regulérní dohody o spolupráci. Vyjednávání její podoby se ujal nově jmenovaný předseda Pracovní skupiny SMS ČR pro životní prostředí Karel Ferschmann, který se tomuto náročnému úkolu věnoval neuvěřitelný jeden rok. Až na počátku letoška se ledy pohnuly a 4. února se stal pomyslným dnem „D“. Ministr životního prostředí Chalupa s tehdejší předsedou naší organizace Josefem Bartoňkem podepsali těžce vybojovanou dohodu, která obsahuje mimo jiné závazek zahrnutí našich zástupců v pracovních skupinách pro přípravu nové legislativy týkající se samospráv.

Josef Bartoněk a Tomáš Chalupa při podpisu vzájemné dohody

Doslova pár dní po tomto klíčovém momentu jsme obdrželi informaci o zřízení pracovního tělesa pro přípravu návrhu změny zákona o odpadech, a to zejména v těch bodech, o kterých hovoří předchozí strany našeho zpravodaje. Především hrozba zdražení poplatku za skládkování a možné zavedení centralizovaných systémů nakládání s odpady byly závažnými důvody pro naši účast v této skupině. Navzdory řádně zaslanému nominačnímu dopisu jsme však nebyli vyslyšeni. Z garancí dané čerstvou Dohodou se tak staly neúčinné formulace... I přesto jsme se nevzdali, započali jsme další kolo vyjednávání s vedením ministerstva, tlumočili jsme nesouhlas a předávali naše stanoviska na separátních jednáních. Brány tohoto elitářského uskupení před námi nakonec zůstaly uzavřeny a 24. června se odehrálo poslední jednání o změnách v odpadové legislativě. I přes vyslovené úzký

kruh aktérů, kteří měli avizované změny podpořit, skončilo nakonec jednání nedohodou a odkladem. Následující události na politickém kolbišti pak tuto neblahou kapitolu symbolicky uzavřely. Současný skládkovací poplatek se tak prozatím nemění, ISNO se prozatím zavádět nebude, poplatek za skládkování bude i nadále plynout do rozpočtu obce, na jejímž území skládka leží a definitivní termín uzavření skládek směsného komunálního odpadu také nepadl. Dramatický zásah do současného systému odpadového hospodářství se nyní nekoná, ale pamatujme, ďábel nikdy nespí...

Tomáš Chmela

Poznámka: K reakci na uvedené informace (str. 1–6) jsme opakovaně vyzvali také MŽP (odbor odpadů). I přes několikrát posunutí termínu a urgencye jsme se bohužel oficiálního vyjádření nedočkali. Dorazila alespoň zdvořilá omluva, které si v kontextu ostatních událostí ceníme.

Únorové jednání SMS ČR s vedením MŽP

Hlinecko: Svoz odpadů je zde unikátní

Rozhovor s Jiřím Sochou, předsedou Sdružení obcí mikroregionu Hlinecko

Úspěšných příkladů vzájemné spolupráce mezi obcemi najdeme na našem území několik. Pokud je motivována zdola a funguje na bázi dobrovolnosti, lze dosáhnout velmi zajímavých výsledků. Jedním z takových příkladů je mikroregion Hlinecko, kterému v současnosti předsedá starosta Svatouchu, členské obce SMS ČR, Jiří Socha. Hlavním cílem tohoto svazku obcí je provoz unikátního modelu odpadového hospodářství, který se pokusíme představit v následujícím rozhovoru.

Již třidvacátým rokem starostujete ve Svatouchu v nejuvýchodnějším cípu Pardubického kraje. Kromě toho jste také předsedou mikroregionu Hlinecko, můžete nám tento svazek obcí představit?

Sdružení obcí mikroregionu Hlinecko jsme založili v době, kdy se naskytla možnost čerpat prostředky z předvstupního evropského fondu SAPARD na projekt posílení kvality v systému odpadového hospodaření obcí. Bylo nutné splnit tuto podmínku a nám se v poměrně krátké době podařilo sdružit na třicítce obcí. Další zajímavostí je, že jsme v přibližném rozsahu „obnovili“ bývalý hlinecký okres. Primárním cílem bylo ale uskutečnit projekt, díky kterému jsme získali do vlastnictví mimo jiné kvalitní techniku a vozový park sloužící v odpadovém hospodářství.

Z toho plyne, že jednou z hlavních příčin bylo společné řešení nakládání s odpady. Jaký provozní model v odpadovém hospodářství volíte?

Před jedenácti lety se nám naskytla možnost koupit do společného vlastnictví obcí Technické služby Hlinsko, což jsme učinili s cílem vytvoření svozové firmy pro naše členské obce. V té době jsem se stal předsedou tohoto svazku obcí. V současnosti již vlastníme také skládku komunálního odpadu, kterou jsme loni splatili. Svážíme odpad z téměř šedesáti obcí a jsme připraveni na další rozšíření naší působnosti. Z tohoto důvodu jsme před časem upravili stanovy našeho mikroregionu tak, aby členské obce mohly lépe ovlivňovat nakládání s odpady ve své svozové oblasti prostřednictvím vlastní firmy. Mikroregion Hlinecko je v tomto směru asi republikovým unikátem. S propracovaným systémem svozu odpadů souvisí také systematická ekologická výchova na školách a další provázané aktivity, které ukazují, že společnými silami lze mnohdy řešit lépe.

Jak vypadá produkce komunálního odpadu v obcích Vašeho mikroregionu. Setkáváte se spíše s poklesem nebo naopak s nárůstem objemu odpadů?

V rámci republiky je pozorován pozvolný pokles produkce odpadů. V naší oblasti máme v přepočtu na jednoho poplatníka setrvalý stav nebo mírný nárůst. Meziročně to byly asi dva kilogramy na osobu na současných 207 kilogramů. Není to ale nic dramatického.

Známa pyramida nakládání s odpady nám radí prevenci a materiálové využití odpadů. Jak naplňujete tento přístup v praxi?

Samozřejmě provoz naší skládky je přísně regulován a tuto filozofii respektujeme už jen s ohledem na příslušné integrované povolení, které máme k provozu vydané. Snažíme se vychovávat občany svozové oblasti, aby co nejvíce třídili a do sběrných nádob ukládali pouze komunální odpad, který nelze dále využít. Ve všech obcích je zaveden systém sběru separovaných složek komunálního odpadu. Jedná se o papír, sklo, plasty a některé obce řeší i oddělený sběr tetrapaků a bioodpad.

Podle některých záměrů by se měly za zhruba deset let skládky uzavřít. O jakých řešeních do budoucna uvažujete?

Pominu-li obecnou skepsi k tak razantnímu řešení (pozn. red. – 24. 6. se oproti očekávání na příslušné platformě MŽP nepodařilo dosáhnout shody v této věci), postupně se připravujeme na fakt, že skládkování bude postupně utlumováno. Skládku samotnou je potřeba vnímat jako potenciální zdroj druhotných surovin. Je v ní uložena řada materiálů, které bude možné za pár let znovu separovat nebo tepelně využít. Také se rysují technologie, které by například dovolily vyrábět z uloženého odpadu pelety. Současná legislativa nám ale moc v zavádění těchto inovací nepomáhá, zatím jsme ve stádiu úvah.

V čem vidíte největší přednosti dobrovolné spolupráce obcí na poli odpadového hospodářství?

Jasnou předností je fakt, že i jako starosta malé obce mohou díky svému členství v mikroregionu mluvit do cen v odpadovém hospodářství, dále cítím ze strany naší svozové společnosti velkou vstřícnost vůči nám starostům, neboť shodně vystupujeme vůči firmě z pozice přímého vlastníka. Dalším nesporným pozitivem je už samotná skutečnost, že zaměstnáváme

Jiří Socha, *1954

Starostou obce Svatouch je od roku 1990 do současnosti. Původní profesí nástrojař v n. p. Mars Svatka, posléze tamtéž technik požární ochrany. Největší životní zálibou je hasičství, dále cestování s karavanem, auta a nářadí nejrůznějšího druhu, kterým vybavuje svou kutilskou dílnu. Hlavní současnou zálibou je práce starosty obce.

téměř padesátku místních lidí, což v našem hospodářsky slabém regionu není málo.

Jaké jsou náklady na likvidaci směsného komunálního odpadu na jednoho občana ve Vaší obci?

Nákladovost celoroční likvidace odpadů se u nás pohybuje zhruba okolo 520 korun na jednoho občana. Co se týká Svatouchu, museli jsme tuto cenu ještě navýšit, a to na 600 korun. Právě u nás totiž řešíme problém s velkým množstvím chalupářů, kteří pravidelně plní velkoobjemové kontejnery a produkují velké množství odpadu. Snažím se zdejší obyvatele přimět k menší produkci odpadů a k maximálnímu třídění. Stojí to mnoho vysvětlování, ale snad se nám to podaří.

Jak si radíte s velkoobjemovým odpadem, kupříkladu se starými koberci, gauči? Řada starostů označuje právě tento typ odpadu za problém.

Dvakrát ročně svážíme tento typ odpadu, dále přetřídíme, něco se odváží do spalovny, něco likvidují specializované firmy. Nově jsme zavedli i svoz bioodpadu pro veřejnost. Lidé jsou dle mých informací spokojeni.

Jste starostou dlouhou dobu, jak se z Vašeho pohledu proměnil za ta léta venkov i výkon samotné funkce starosty?

Když jsem v roce 1990 nastupoval na obec

coby starosta, převzal jsem vybavení úřadu v podobě dvou psacích strojů, jedné kalkulačky na kliku. Z „techniky“ jsme měli kolo a káru. Dnes obec Svratouch provozuje vlastní technické služby, máme osmnáct kusů techniky, která nám pomáhá vyrovnat se s naší odlehlostí a kopcovitým terénem v zimě i v létě. Zaměstnáváme takto dva lidi a další osoby máme na veřejně prospěšné práce. Kromě „zdeděného“ veřejného osvětlení jsem začínal téměř od nuly, a to s budováním veške-

ré infrastruktury v obci. Ve vlastní režii máme obecní vodovod, vybudovali jsme kanalizaci i čističku odpadních vod, podařila se i kompletní plynofikace. Dále provozujeme vlastní dům s pečovatelskou službou, byty pro nízkopříjmové osoby a restauraci. Na druhou stranu musím říct, že pozoruji obrovský nárůst byrokracie, která práci všech starostů ztěžuje a znemožňuje pracovat tak, jak by bylo v zájmu obcí žádoucí a potřebné.

A co lidé v obci? Změnili se nějak za ta léta?

Neřekl bych, že se lidé za ta léta změnili k horšímu, spíše jsou pořád stejní. Najdou se ti, kteří si váží mé práce, ale i ti, kteří budou věčně nespokojení. Ti druzí jsou údělem všech starostů, nejenom mě ve Svratouchu.

*Děkuji za rozhovor
Tomáš Chmela*

Názor

Spalovny jsou ekonomický nesmysl

V rubrice „Názor“ tentokrát přinášíme pojednání starosty Milana Lipnera

Naše obec Horní Suchá v Moravskoslezském kraji by byla nejvíce zasažena výstavbou spalovny v lokalitě Barbora na okraji Karviné. Z tohoto důvodu se již několik let věnuji studiu problematiky energetického využití odpadů. Tyto znalosti jsem využil při zpracování odvolání proti Rozhodnutí o umístění stavby této spalovny, vydaném Magistrátem města Karviná. A z něj čerpám i při následující úvaze.

Cena za spálení tuny odpadu je ve spalovně Barbora odhadována na 2500 Kč bez DPH. Cena za uložení jedné tuny na řízené skládce vzdálené zhruba kilometr od lokality, kde má být spalovna postavena, je nyní 400 Kč. Rozdíl se má dokrýt poplatkem za ukládání odpadu, jehož výše má být určena zákonem. Tedy dokonce ani ne „neviditelnou rukou trhu“.

Laicky to vždy vysvětluji asi takto: *Přijdu k řezníkovi a chci svičkovou. Jenže ta stojí 150 korun. Tak mu povídám: „Svičková je moc drahá, pokud s tou cenou něco neuděláte, vezmu si buček za 60.“ „Ano“, řekne řezník, „udělám,“ – a připiše před cenu bučku jedničku.*

Konkurenční výhoda

Toto „dokrýt“ ceny pak nebude dáno žádnou konkurencí, BAT technologií nebo čímkoliv jiným. Spalovny prostě získají konkurenční výhodu zákonem, aniž

by byl vyvíjen jakýkoliv tlak na snižování jejich nákladů a tím i ceny, za kterou budou odpad spalovat. Přičemž je známo, že například spalovna v Brně je již nyní - po rekonstrukci - schopna spalovat za ceny nižší.

Faktem je, že vysoká cena za spálení tuny odpadu je dána vysokou cenou za vyčištění spalin (u roštových spaloven) při spalování plastů. Tyto ovšem zvyšují výhřevnost spalovaného směšného odpadu, takže čím je jich v „palivu“ více, tím pro spalovnu lépe. To jsme si ověřili na spalovně ve Vídni, kde nám bylo ve slabé chvíli sděleno, že separaci plastů opatrně omezují. Velice opatrně, je to samozřejmě mediálně neprůchodné.

Separaci plastů také částečně financují výrobci obalů, se skřípěním zubů a prostřednictvím společnosti EKO-KOM, kterou sami založili. Podíl z těchto částek pak dostávají také obce, které fakticky separaci organizují a provádějí. Platby „baličských“ společností se pak odvíjejí od množství obalů, které uvádějí na trh a dotace obcím pak od množství, které dokážou vyseparovat k materiálovému využití. Komu, kolik a jestli vůbec něco ale

budou „baliči“, (čti znečišťovatelé) platit, když se vysoce výhřevné a proto i žádané plasty místo recyklace spálí ve spalovnách? Bude stále ještě platit základní zásada, tj. že „znečišťovatel platí“? Zdá se, že znečišťovateli bude maximálně vyhovovat spalování směšného odpadu. To totiž zaplatí zase jen občan! Protože to dostal uložené zákonem.

Jediný odběratel

Spalovny jsou logicky umístěny v místě odběru tepla. To je naprosto v pořádku a bylo by tomu tak i u spalovny Barbora v Karviné. Jenže odběratel tepla je jen

jediný a diktuje si ceny. V dokumentaci EIA se (omylem, jak jsme posléze zjistili) dokonce objevila kopie cenového ujednání mezi provozovatelem blízké teplárny a investorem výstavby spalovny v lokalitě Barbora. Cena se zde pohybovala v rozmezí přibližně 50-80 Kč za GJ tepla. Kdyby si tam tento monopolní odběratel napsal 30 Kč, tak to tak bude. Nic proti tomu, chová se tržně. Na jejich místě bych se choval stejně. Cena tepla vyrobeného z obnovitelných zdrojů totiž, na rozdíl od stejné elektrické energie, nepodléhá regulaci a také není zákonem stanovena povinnost toto teplo odebírat. Tento fakt se ovšem zásadně promítne do výsledné ceny za spálení tuny odpadu.

Občas se vyskytne argument, že zvýšení ceny za teplo odebrané teplárnou se promítne do zvýšení ceny tepla pro uživatele bytů u bytových domů takto (centrálně) zásobovaných teplem. Asi částečně ano. Ale jak k tomu přijdou ti ostatní, zejména uživatelé rodinných domků, kteří toto „chráněné“ teplo neodebírají a přesto mají platit nehorázné sumy za likvidaci odpadu?! Ad absurdum u konkrétní spalovny v Karviné - její stavba má být dotována z prostředků poskytovaných Evropou

skou unií. Jenže – kam vlastně nakonec doputují evropské peníze? Skončí v České republice, nebo dojdou přes dividendy ze zisku teplárny do sídla jejich majitele, to jest nejspíše do Francie?

Že je cena tepla produkovaného spalovnou opravdu zásadním ekonomickým ukazatelem, ukazují i události posledních měsíců. K realizaci byly připraveny tři spalovny – Karviná, Komořany u Mostu a Chotíkov u Plzně. Po výrazném ochlazení chuti Evropské unie (kde začíná být nedostatek odpadu pro předimenzované a drahé spalovny) dotovat výstavbu spaloven v České republice je u ledu projekt v Karviné. Přislíbená dotace se ze 40 procent snížila na 20 a pro akcionáře – kraj

a jeho statutární města, zřejmě dofinancování vzniklého propadu není prioritou. V Komořanech soukromý investor, koncern EPH v osobě Daniela Křetínského, zjistil, že novela zákona o odpadech, která by mu přinesla výše popsanou konkurenční výhodu, je (naštěstí pro obce a občany) v nedohlednu a z projektu vycouval. Asi si řekl, že jeden propadák (Sparta Praha) v portfoliu firmy stačí. Zbývá Chotíkov, potažmo Plzeň. Tam je ovšem investorem Plzeňská teplárenská a.s., která zásobuje teplem desítky tisíc bytů a ze zisku si může dovolit financovat podobné projekty. Jediným akcionářem této společnosti je Statutární město Plzeň. Pokud by se povedlo i jinde do jednoho

cyklu sloučit občana jako producenta odpadu (energie) a příjemce energie (tepla) pod hlavičkou veřejné správy, která si nebudou rozdělovat dividendy ze zisku a posílat je mimo náš stát, mohla by mít výstavba spaloven, které spalují odpad za rozumnou cenu, ekonomický smysl. Novela zákona o odpadech zdražující poplatek za ukládání odpadu na skládkách však bohužel směřuje jinam...

Suma sumárum

Takto nastavený systém fungování spaloven vůbec nebudou nutit „balice“ a výrobce naprosto nesmyslně, až „atomizovaně“ balených výrobků, aby se tento šílený trend poslední doby pod nějakým ekonomickým tlakem snažili napravit. Vždyť spalovny jsou tak ekologické! A ruku na srdce – mám pocit, že některým městům to tak i vyhovuje.

Každá separace komunálního odpadu prozatím díky nedostatečným platbám od výrobců obalů zdražuje nakládání s ním. A hlavně – je s tím práce! „Ekologické“ spalení směsného komunálního odpadu není zřejmě lepším řešením, ale zcela jistě jde o řešení pohodlnější...

Ing. Jan Lipner
starosta obce Horní Suchá
člen Pracovní skupiny pro životní prostředí
SMS ČR

VÍTĚZOVÉ ZLATÉ STUHY

Jihočeský kraj – Chelčice
Jihomoravský kraj – Šakvice
Karlovarský kraj – Háje
Královéhradecký kraj – Holovousy
Liberecký kraj – Nová Ves nad Nisou
Moravskoslezský kraj – Jeseník nad Odrou
Olomoucký kraj – Hradčany
Pardubický kraj – Dolní Újezd
Plzeňský kraj – Němčovice
Středočeský kraj – Čistá
Ústecký kraj – Srbská Kamenice
Vysočina kraj – Jámý
Zlínský kraj – Vysoké Pole

VÍTĚZOVÉ CENY NADĚJE

Jihočeský kraj – Radomyšl
Jihomoravský kraj – Moravské Knínice
Karlovarský kraj – Krásná
Královéhradecký kraj – Petrovice
Liberecký kraj – Pulečň
Moravskoslezský kraj – Valšov
Olomoucký kraj – Černotín
Pardubický kraj – Leštinka
Plzeňský kraj – Břežany
Středočeský kraj – Městys Březno
Ústecký kraj – Dušníky
Vysočina kraj – Martínkov
Zlínský kraj – Drnovice

Regiony opět zasáhly ničivé povodně

Burza solidarity SMS ČR opět pomáhala zacílit pomoc postiženým obcím

V prvních červnových dnech tohoto roku Českou republiku již po několikáté v novodobé historii zasáhly ničivé povodně. K postiženým regionům patřila velká část českých krajů a také některé oblasti zejména na jižní Moravě. Z praxe dané minulými zkušenostmi u podobných událostí plyne, že mnohdy je nabízená pomoc **nerovnoměrná** a dochází k situacím, kdy je na některých místech k dispozici nadbytek materiálu i osob, zatímco jinde je všeho akutní nedostatek. I proto jsme letos zdokonalili tradiční „Burzu solidarity“ na webu www.smscr.cz, přes kterou byl k dispozici jasný přístup k nabídce i poptávce materiálu, služeb mezi obcemi napříč republikou.

Nyní nastal čas sčítání škod, úklidu a obnovy zničeného majetku. I přesto ale počasí stále hrozí dalšími přívalovými dešti a lokálními povodněmi, proto bychom chtěli touto cestou požádat všechny, kteří by chtěli jakýmkoli způsobem postiženým obcím pomoci, aby navštívili naše webové stránky a reagovali na poptávky, popřípadě nabídli pomoc prostřednictvím nabídkového formuláře. Pracovníci Hlavní kanceláře nabídky a poptávky sledují a při shodě se snaží pomoc nasměrovat, kam je potřeba. I tak se o veškerém solidárním dění a spolupráci mezi obcemi často ani nedozvíme. I proto těchto řádků využíváme k poděkování všem starostkám a starostům, kteří různými cestami pomohli v místech zasažených řáděním přírodních živlů.

Jednou z těžce zasažených obcí, kde jen majetkové škody přesáhly patnáct milionů korun, je i **Kamýk nad Vltavou**. Zdejší starosta a člen Rady SMS ČR Petr Halada dokonce formuloval **výzvu**, která má za cíl změnit příslušné vyhlášky o nále-

žitostech **manipulačních řádů a provozních řádů vodních ploch v České republice**, aby všechna vodní díla byla mnohem lépe připravena zvládnout nápor přívalových dešťů a povodňových vln. Tuto výzvu jsme distribuovali centrálně přes Hlavní kancelář prostřednictvím mailové korespondence. Ačkoliv vládní turbulence nakonec změnilly adresáta výzvy, cíl zůstává stejný – přesvědčit vládu ČR k přijetí nových opatření, které by vedly ke zmírnění majetkových škod při povodních. Výzvu do dnešních dnů podpořilo více než 300 obcí a měst.

Kamýk nad Vltavou, červen 2013

Reportáž: Dobrovolní hasiči likvidují následky povodní

Po zkušenostech s likvidací následků povodní v roce 2010, kdy naše jednotka SDH Háj u Duchcova týden pomáhala v Hřensku, bylo zcela samozřejmostí, že výzva starosty obce, k aktivaci jednotky při letošních povodních nezůstane bez odezvy. Obec nakoupila potřebné nářadí, úklidové prostředky a dobrovolní hasiči byli se svojí technikou připraveni vyrazit na pomoc tam, kde bude žádána.

Naše nabídka směřovala do spřátelené obce v okrese Litoměřice – Malé Žernoseky a hlášení o připravenosti jednotky bylo učiněno i HZS Teplice. Je 3. června 2013.

Naše nabídka však mohla být využita až po kulminaci Labe a ta stále nepřicházela. Ve čtvrtek 6. června přebírám sdělení od starosty Malých Žernosek, že v jejich obci naše pomoc nebude potřeba, že to vzhledem k situaci, zvládnou vlastními prostředky. Ale současně dostávám informaci, že by nás určitě potřebovali na druhém břehu ve Velkých Žernosekách, kde je situace podstatně horší. Ihned se spojuji se starostkou obce Velké Žernoseky a dozvídám se, že děkují, ale že musíme čekat na ústup vody. V sobotu večer, 8. června – nevydřím a volám paní starostce. Opět se dozvídám, že nám moc

děkují a velice si váží naší nabízené pomoci, ale že vše zvládnou vlastními silami.

Opět nahlašuji naši připravenost HZS Teplice. Odpověď zní: „Čekejte na koordinaci.“

V pondělí 10. 6. v odpoledních hodinách dostávám informaci o našem nasazení s ostatními jednotkami SDH okresu Teplice v úterý 11. června. Sraz jednotek v 06.00 hod. v Teplících. Jsme tam ve stanovený čas. Po hodině čekání probíhá rozdělování a po osm hodině konečně odjíždíme v koloně do Litoměřic. Zde na okresní stanici HZS opět hodinu čekáme a pak definitivně odjíždíme na místo určení, kde jsme kolem poledne. Jde o obec Trávočice. Jsme zde nasazeni na čerpání laguny, která zaplavila okresní silnici a dozvídáme se, že večer se vrátíme domů a ráno nás přijedou další jednotky vystřídat. Protestujeme a sdělujeme, že naše jednotka byla připravena na delší nasazení. Nakonec dostáváme „zelenou“ a zůstáváme. Čerpáme 3 dny a 3 noci v kuse. Na místě pokukují po vybavení a technice profesionálních hasičů a smutním při pohledu na naše technické vybavení, ale přesto věřím, že jsme tu něco platní.

Děkují všem dobrovolným hasičům, kteří jsou

Improvizovaný nocleh

Hasiči z Háje u Duchcova

ochotni i s touto obstarožní technikou a svým nasazením podávat obdivuhodné výkony. Děkuji jim za jejich smysluplnou dobrovolnou práci. Děkuji vedení obce Trávočice, které se postaralo o bezvadný servis a zázemí při našem nasazení u nich v obci.

Karel Drašner
starosta obce Háj u Duchcova
předseda SMS ČR Ústeckého kraje

Finále soutěže Vesnice roku se blíží

Vše začalo letos v březnu. Podmínky již devatenáctého ročníku soutěže Vesnice roku v Programu obnovy venkova byly slavnostně podepsány a vyhlášeny. Cílem soutěže je snaha povzbudit obyvatele venkova k aktivní účasti na rozvoji svého domova, zveřejnit rozmanitost a pestrost uskutečňování programů obnovy obcí a upozornit širokou veřejnost na význam venkova.

Celkem 273 obcí přihlášených obcí bylo

v průběhu měsíce května a června hodnoceno a svá ocenění si převezmou v letních měsících z rukou vyhlásovatelů soutěže na krajských slavnostech, u vítězů krajských kol.

A který vítěz krajského kola získá titul Vesnice roku 2013? Všechny krajské vítěze, obce oceněné Zlatou stuhou, budou první týden v září navštíveny celostátní hodnotitelskou komisí. Nositel titulu Vesnice roku 2013

bude vyhlášen dne 14. září na luhačovickém Mezinárodním festivalu dětských folklorních souborů Písní a tancem. Svého favorita můžete také podpořit na www.facebook.com/vesniceroku.cz.

Miroslava Tichá
tajemnice soutěže
www.vesniceroku.cz
www.mmr.cz

19. června v Brně zasedala Rada SMS ČR, zúčastnili se noví členové

Z krajských shromáždění v Pardubickém kraji a v Kraji Vysočina vzešli v polovině května při volbách také noví předsedové a místopředsedové zdejších organizací SMS ČR. Z titulu funkce jsou také členy nejvyššího voleného orgánu SMS ČR, Rady, která poprvé v obměněném

složení zasedla 19. června v Brně. Na snímku vlevo za Kraj Vysočina zleva sedí předseda Ladislav Stalmach (obec Vír) a jeho první zástupce Josef Čamra (obec Křeč) a uprostřed vedení Pardubického kraje (zprava) Jozef Petrevec (obec Dříteč) a vedle něj místopředseda

Pavel Eliáš (České Heřmanice). Snímek z pléna zachytil rozhodování o dalším postoji SMS ČR k přípravě budoucích eurofondů, kde Rada potvrdila dosavadní postoj Sdružení. Při nezhodě postavení obcí a menších měst jsme odhodlání nesouhlas vyjádřit demonstrací.

Podpis memoranda Venkov jako místo sociálního smíru a duchovního rozvoje

Předsedkyně SMS ČR Jana Juřenčáková podepsala dne 18. května dlouho připravované memorandum o porozumění s církvemi. Duchovní život je totiž nedílnou součástí venkovské pospolitosti, funkční farní společenství se podílejí na budování sociálního smíru v obcích i na rozvoji péče o kulturní dědictví venkova. Za církve se podpisu účastnili kardinál Dominik Duka a Joel Ruml. Venkov dále reprezentovali Eduard Kavala a František Winter.

Fotbalová reprezentace starostů Čech a Moravy opět předvedla své umění

Od čtvrtka 27. června do soboty 29. června 2013 se v bavorském Neuburgu nad Dunajem uskutečnilo setkání fotbalových týmů starostů Čech a Moravy se svými německými kolegy. Návštěva tohoto města se uskutečnila na základě pozvání starosty a zároveň kapitána svého výběru pana dr. Bernarda Gmehlinga...

Samotné fotbalové střetnutí mělo být také odvetou za loňský německý neúspěch na mistrovství Evropy starostů v Polsku, kdy německé mužstvo bylo Čechy ve skupině poraženo (prohra 1:3 a český tým pak šampionát vyhrál). Zápas se ode-

hrál na výborně připraveném trávníku, přestože i zde zasáhla před třemi týdny povodeň a hřiště bylo zaplaveno do výše jednoho metru dunajskou vodou.

Bohužel pro domácí se český tým nechoval jako slušný host. Očekávanou německou zarputilost (podporovanou plnou tribunou diváků) eliminoval minimálně stejnou bojovností, kterou však navíc doplnil větší týmovou souhrou a kvalitou. I když byl výsledek dlouho nerozhodný, do poločasu se stihl krásně trefit Vašek Bujáček (Suchá Loz), ve druhém poločase zvyšoval na 2:0 po vyšachování celé obra-

ny Honza Jílek (Jankov) a výsledek na 3:0 pečetil povedeným přímým kopem Tomáš Zvěřina (Mirošovice). Navíc, některé signály (Svoboda, Lipová - Liška, Ratměřice) zůstaly nedotaženy.

A co říci závěrem? Fotbalová reprezentace starostů Čech a Moravy - jako mistr Evropy 2012 - pokračuje na vítězné vlně a dál válkuje své soupeře, a to na domácí i mezinárodní scéně (výhra na turnaji v Teplicích nad Metují, vysoká porážka okresního Jiřetína pod Jedlovou v přátelském zápase). Je to jistě díky určitému fotbalovému umění, ale více je tento úspěch odrazem neobvyklého kamarádství a porozumění. V srpnu je v plánu účast na mezinárodním turnaji starostů Visehradské čtyřky, který by se měl konat u přátel na Slovensku a v září samotné utkání se svými východními sousedy při příležitosti vyhlášení soutěže „Vesnice roku“.

MUDr. Tomáš Zvěřina,
starosta obce Mirošovice (redakčně kráceno)

Víte, kde také najdete metodickou pomoc?

Ve středu 12. června jsem absolvovala jednání s ředitelkou odboru dozoru a kontroly veřejné správy MV ČR Ing. Marií Kostruhovou, se kterou se znám už řadu let a v minulosti jsem s ní řešila spoustu specifických problémů. Výsledkem tohoto setkání byla nabídka spolupráce, týkající se řešení problémů obcí a pak také později zasláný souhrn metodické pomoci ze strany tohoto odboru.

V rámci výkonu samostatné působnosti obcí odbor dozoru a kontroly veřejné správy Ministerstva vnitra poskytuje metodickou pomoc a výkladová stanoviska zejména k zákonům:

- o obcích, o krajích, o hl. m. Praze
- o svobodném přístupu k informacím
- o kontrole (novém kontrolním řádu) a dalším souvisejícím právním předpisům.

Na webu odboru www.mvcr.cz/odk je možné nalézt následující metodické materiály:

1. Výkladová odborná stanoviska
2. Metodické materiály k vybraným problémům pro potřeby orgánů obcí -
3. Vzorové právní předpisy obcí (vyhlášky obcí) + komplexní materiály k vydávání OZV dle jednotlivých zákonných zmocnění
4. Další související informace - např. zápisy ze seminářů

Na webu odboru jsou zveřejňovány také další formy poskytování metodické pomoci:

5. Pořádání odborných seminářů k vybraným problematikám
6. Účast na setkávání a poradách se starosty, tajemníky obecních úřadů

7. Odpovědi na dotazy (lze zasílat i na e-mail: odbordk@mvcr.cz)
8. Konzultace připravovaných právních předpisů obce - na základě předchozí žádosti obce
9. Provádění metodické a koordinační pomoci pro obce na základě jejich žádosti

Odbor dozoru a kontroly veřejné správy také vydává tištěné materiály, které jsou obcím distribuovány prostřednictvím územních oddělení dozoru a na setkáních s představiteli obcí. V rámci „modré řady“ bylo vydáno doposud 11 metodických doporučení k činnosti ÚSC - např. jednací řády, povinnosti obcí při nakládání s obecním majetkem, nejčastější nedostatky při výkonu samostatné působnosti obcí atd. V rámci „zelené řady“ byla

vydána metodická doporučení k zákonu č. 106/1999 Sb. o svobodném přístupu k informacím. Kromě této modré a zelené řady byla vydána Edice dobré správní praxe a další publikace, které mohou být pomůckou v každodenní práci představitelů samospráv. Pokud jste ještě na www.mvcr.cz/odk nenahlíželi, tak Vám to určitě doporučuji, možná zjistíte, že tam

narazíte na řešení problémů, které Vás třeba trápí. V rámci pořádaných seminářů pro starosty se budeme snažit zajišťovat účast zástupců odboru dozoru a kontroly, abyste si mohli případně prodiskutovat Vaše „starostovské“ problémy osobně. A na závěr si dovoluji položit otázku: „Máte na Vašem obecním či městském úřadě Metodická doporučení k činnosti

ÚSC – modrou řadu?“ Pokud ano, využíváte ji? Pokud ne, měli byste o ně zájem? A už máte informace o novém kontrolním řádu? Pokud ne, přivítali byste bližší informace? Své odpovědi zasílejte prosím na e-mail: info@smscr.cz.

*Ing. Jana Juřenčáková
předsedkyně SMS ČR*

„Samosprávy dávají šanci mladým!“

Předsedkyně SMS ČR Jana Juřenčáková představuje novou iniciativu

„Samosprávy dávají šanci mladým,“ takový pracovní název jsem vtiskla iniciativě, se kterou jsme Vás v minulých dnech oslovili formou dotazníku. Sami dobře víte i ze svého okolí, že je kolem nás spousta absolventů, jak středních, tak i vysokých škol, kteří mají problém bez praxe získat zaměstnání. Generální úřad práce ČR zahájil projekt „Odborná praxe pro mladé do 30 let.“ Následně vzniklo 14 Regionálních individuálních projektů, tedy v každém kraji. S tímto projektem seznámili zástupci Generálního úřadu práce ČR členy Rady SMS ČR dne 19. června v Brně.

Dotazníky jsme rozeslali na členské obce a města a pak ještě v dalším kole i na obce, které nejsou členy SMS ČR, ale podpořily Druhou zlínskou výzvu, tj. celkem na více než 1800 adres. Nazpět se vrátilo 132 dotazníků, z toho bylo 112 od členských obcí a 20 od nečlenských. Z těchto 132 odpovědí vyjádřilo 73 obcí zájem zaměstnat absolventy, ať už středoškoláky, tak i vysokoškoláky.

Děkujeme Vám všem, kteří jste na dotazník reagovali, protože Vaše reakce a informace nás mohou posunovat různými směry. Spousta těch, kteří pravděpodobně v záplavě jiných e-mailů, dotazník nezaregistrovali, se nemusí bát, že o informace přišla, protože je najde zde.

Individuální projekty v krajích se zahajují od 1. 7. 2013, kromě Královéhradeckého

kraje, kde byl projekt zahájen 1. 6. 2013. Projekt je určen mladým lidem do 30 let bez pracovní zkušenosti (nebo s pracovními zkušenostmi max. 2 roky po ukončení přípravy na povolání) a musí být v evidenci Úřadu práce ČR jako uchazeč o zaměstnání. Cílem projektu je zvýšení kvalifikace a odborných znalostí a dovedností. Zájemci o absolventy by se měli obrátit na Krajské pobočky ÚP ČR na oddělení zaměstnanosti, kde sdělí své konkrétní požadavky na odborné a obecné kompetence pro výkon požadovaného zaměstnání a budou společně koordinovat výběr vhodných kandidátů.

Podpora pracovních míst odborné praxe bude probíhat v rámci dohody mezi ÚP ČR a zaměstnavatelem v režimu společensky účelných pracovních míst (SÚPM). Příspěvek SÚPM bude poskytován až do výše skutečných nákladů, max. však do 24 000 Kč měsíčně a v délce 6 – 12 měsíců. Za odbornou část praxe bude odpovídat mentor určený zaměstnavatelem z řad zaměstnanců, náklady na mentora budou rovněž stanoveny v dohodě. Jedná se o poměrný podíl zaměstnavatelem skutečně vynaložených nákladů mentora (maximálně ze 40.200 Kč) v rozsahu maximálně 15 hodin týdně po dobu prvních 3 měsíců a maximálně 5 hodin týdně po dobu 4. – 7. měsíce, který se vypočítá ze stanovené 40 hod. týdenní pracovní doby. Příspěvek na mentora při maximální výši po dobu 3 měsíců může činit 15.075 Kč měsíčně, při snížené výši po dobu dalších 4 měsíců 5.025 Kč měsíčně (výpočet vychází z maximální možné hrubé mzdy 40.200,- Kč, skutečný výpočet vychází z hrubé mzdy mentora – tj. hrubá mzda x 0,375 úvazek, další 4 měsíce hrubá mzda mentora x 0,125 úvazek).

Součástí dohody o odborné praxi je: plán realizace odborné praxe, harmonogram odborné praxe, průběžné hodnocení od-

borné praxe, závěrečné hodnocení odborné praxe, potvrzení/osvědčení o absolvování odborné praxe.

Pokud Vás tedy neodradí i nezbytné „papírování“, související s praxí absolventů, neváhejte a vyrazte co nejdříve na Vaši příslušnou krajskou pobočku ÚP, kde si uplatníte své požadavky. Musíte ale také vědět, že tento projekt nenahrazuje veřejně prospěšné práce, kde se uplatňují jiná specifika. Na rozdíl od VPP mohou být mzdové náklady absolventa hrazeny až do 100%, nepředpokládá se ale, že by zaměstnanec v rámci absolventské praxe vykonával aktivity, které bývají naplní veřejně prospěšných prací. Pokud tedy úspěšně zaměstnáte absolventa, dejte nám pak zpětnou informaci, abychom si pak mohli zpracovat úspěšnost statisticky. Přejeme Vám zdárnou ruku při výběru nových zaměstnanců, abyste si mohli případně vychovat budoucí spolupracovníky či jim jen poskytlí nutnou praxi, která pak pomůže při hledání nového zaměstnání.

*Ing. Jana Juřenčáková
předsedkyně SMS ČR*

Kontakty na SMS ČR: Adresa sídla SMS ČR je Zlín - Prštné, Nábřeží 599, 760 01, telefony: 577 688 203, 604 345 806, internet: www.smscr.cz, email: info@smscr.cz, Informační zpravodaj SMS ČR vydává Sdružení místních samospráv ČR se sídlem Zlín 760 01, Nábřeží 599, IČ: 75130165, www.smscr.cz, info@smscr.cz, místo vydání Zlín, dat. vydání 15. 7. 2013, 3/2013, ev.č. MK ČR E 20029. Výkonný redaktor: Mgr. Tomáš Chmela; Redakční rada: Ing. Josef Bartoněk; Edita Nezvalová, Jan Pijáček, Ing. Věra Kovařová, Ing. Jiří Nešpor. Grafické zpracování: Ing. Petr Machů www.grafikplus.cz